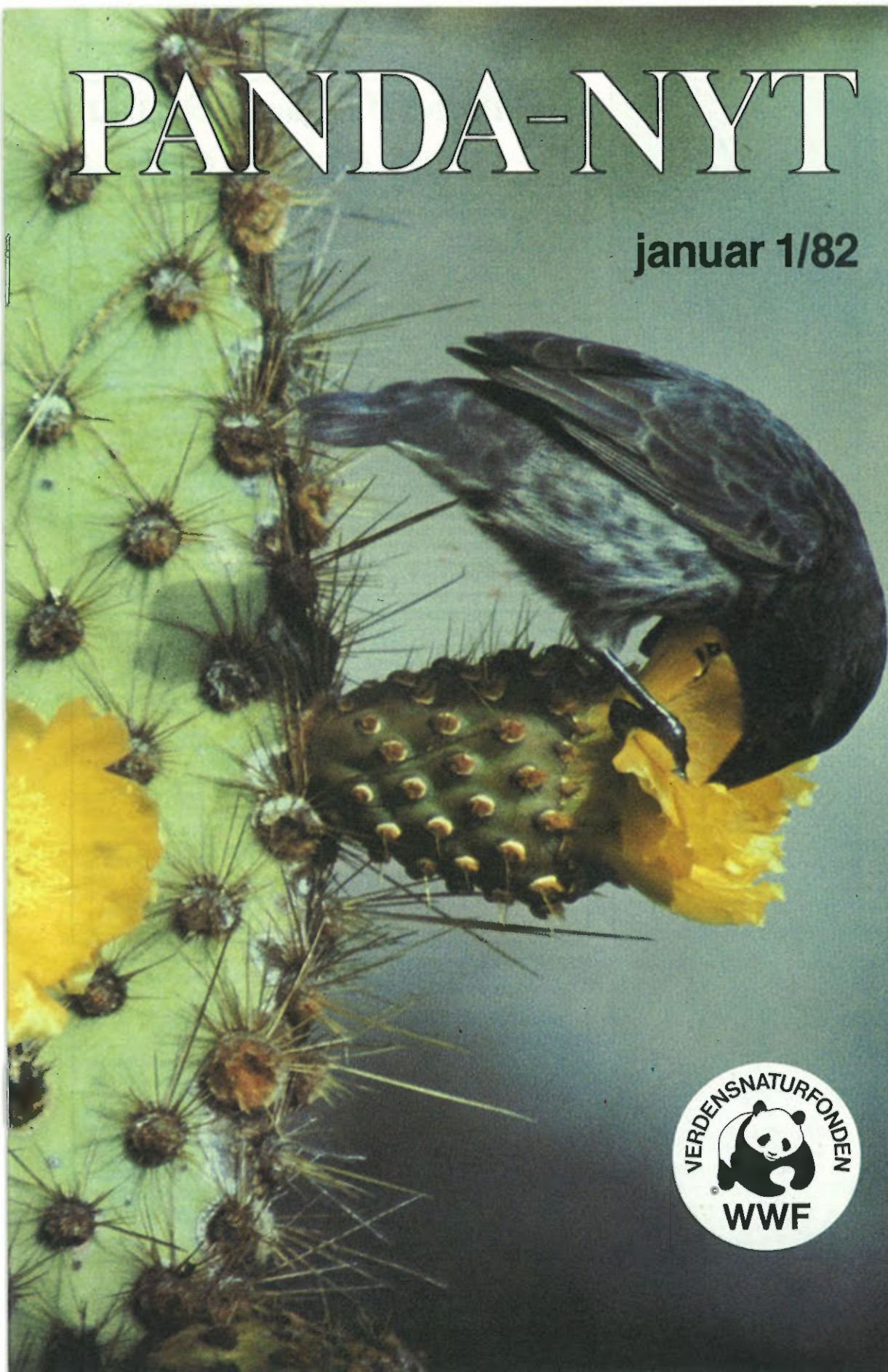

PANDA-NYT

januar 1/82

Verdensnaturfonden er den danske afdeling af World Wildlife Fund

Præsident:

Hans kongelige Højhed
Prins Henrik

Præsidiumet

Fondens overordnede ledelse er præsidiumet på 50 medlemmer der tæller repræsentanter fra naturorganisationer, erhvervsliv og videnskab.

Formand:

Landsretssagfører
Esben Dragsted
Næstformand:
prof. dr. phil. Bent Muus

Forretningsudvalget:

Lrs. Esben Dragsted, fmd.
Prof. dr. phil. Bent Muus, n.fmd.
Dir. udd. kons. Jens Agger,
Dir. Peter Augustinus,
Hofjæg. m. Claus
Castenskiold,
Fabrikant Mads Eg Damgård,
Dr. scient. Lorenz Ferdinand,
Dir. konsul Børge Hansen,
Fru Hannelore Lauritzen,
Dir. Torben Lenzberg,
Fru Lise Treschow,
Dir. dr. phil. Torben Wolff

Generalsekretær:

Torben Buchholtz

Verdensnaturfondens
sekretariat
og butik:

VERDENSNATURFONDEN

H.C. Andersens Boulevard 31
1553 København V.
Tlf.: 01 - 13 20 33
Giro: 5 00 20 01

Verdensnaturfondens børne-
og ungdomsklub:

PANDAKLUBBEN

H.C. Andersens Boulevard 31
1553 København V.
Tlf.: 01 - 13 20 33
Giro: 330 66 66

PANDA-NYT

januar 1/82

Redaktion

Torben Buchholtz (ansv.)
Carsten Scheuer (lay-out, annoncer)

Dette nummer er udgivet med støtte fra Sparekassen SDS og Karen Krieger-Fonden.

Redaktionsudvalg

Lorenz Ferdinand, dr. scient.
Boye Hermansen, inf. chef
Bent Muus, prof. dr. phil.
Ole Hamann, lektor, dr. scient.

Tryk: Mogens Raffel
ISBN 0105-7936

Eftertryk tilladt med angivelse af kilde og forfatternavn.

Indhold:

Oasen i rummet ved at blive gold	3
Uddrag af »Oasen i rummet?«	4
Hvorfor behøver vi Galápagos-øerne?	7
Kort nyt fra Verdensnaturfonden	11
Rapport fra Bhutan	12
Portræt af Verdensnaturfondens Venner	14
En bog, der vedrører os alle	16

Forside:

Kaktusfinken er én af de 13 arter af Darwins finker, som lever på Galápagos. Kaktusfinken lever især af kaktusfrø, som den pirker ud af blomsterne, endnu inden frugterne bliver modne. Mangler der i perioden kaktusblomster, klarer den sig med andre frø og evt. insekter, ligesom flere af de andre finke-arter.

Charles Darwin skrev - efter sin hjemkomst til England - at der var flere arter af finker på Galápagos, som givet var nært beslægtede, men hver art afveg fra de andre, især i næbbets form og størrelse og i adfærd: »...« man kan forestille sig, at der, ud fra et fåtal af fugle i øgruppen, er blevet taget én art, som så er modificeret til forskellige former.

Foto: V. Kähler.

KOM OG VÆR MED

15. februar
forårshold
4 måneder

Tlf. 03-814520

Rødkilde Højskole
Naturhøjskolen på Møn

Årsbidraget forhøjes til 80 kr.

Fra 1. januar 1982 hæves minimumsbidraget til 80 kr. mod de nuværende 60 kr.

Allerede i begyndelsen af 1980 gennemførte sekretariatet det såkaldte rullende medlemskab. Dvs. at De automatisk modtager en giroopkrævning nøjagtig 12 måneder efter Deres sidste indbetaling.

Vi håber, De vil benytte Dem af de tilsendte girokort. Skulle De være i tvivl om Deres betaling eller har De øvrige spørgsmål, er De velkomne til at kontakte fondens sekretariat på tlf. 01-13 20 33.

Bidrag og gaver til Verdensnaturfonden er omfattet af bestemmelserne i ligningslovens § 8a og kan fradrages på selvangivelsen på op til 1000 kr. ud over de første 100 kr.

Oasen i rummet er ved at blive gold

Alvorlig appel fra en række kendte danske videnskabsmænd og kulturpersonligheder, som forlanger omgående stop for rovdrift og resourcespild.

»OASEN I RUMMET?« er titlen på en ny bog fra Verdensnaturfonden, som rummer den hidtil alvorligste appel fra kendte danske videnskabsmænd og kulturpersonligheder, der frygter, at 60 millioner års udvikling på Jorden vil blive slået i stykker på en halv snes år, hvis industrilandene ikke stopper rovdrift og resourcespild nu.

De uafviselige henstillinger kommer fra internationalt kendte fagfolk, som på Verdensnaturfondens initiativ har stillet deres viden og arbejdskraft til rådighed.

Bogen har sit grundlag i »World Conservation Strategy«, på dansk: »Naturbevarelse – en verdensstrategi«, for bevarelse af naturen og dens ressourcer. Debatoplægget udsendtes i 1980 af de tre verdensomspændende organisationer IUCN, den internationale union for naturbevarelse, WWF, Verdensnaturfonden og UNEP, de Forenede Nationers Miljøprogram.

Ligesom den internationale plan sigter »OASEN I RUMMET?« mod at give materiale til konstruktiv eftertanke. Det er Verdensnaturfondens hensigt at bringe dette emne ud til den enkelte dansker, således at befolkningen engageres i en debat, som kan medvirke til en løsning. Bogen, der kommer til salg i boghandelen og hos Verdensnaturfonden, er bl.a. tænkt anvendt til undervisning i folkeskolens øverste klasser, i gymnasier, højskoler og oplysningsforbund.

– »Jorden set fra Månen er en prægtig oase i det enorme rum«, sagde astronauten James Lovell på sin rumfærd med Apollo 8 i 1968. Dette citat er baggrund for bogens titel.

Det er idag et stort spørgsmål, om Jorden kan beholde sin status som oase. Eller om de rige landes forbrug af naturens ressourcer og de fattige landes voksende befolkning er på vej til at gøre vor planet til en gold klode.

– »OASEN I RUMMET?« er resultatet af en særlig dansk indsats for at skabe opmærksomhed om de dystre perspektiver, der tegner sig for naturens globale fremtid.

Vel er vi i Danmark blevet opmærksomme på behovet for bevarelse af landets natur og miljø, men vi må ikke overse, at vi som et af verdens rigeste lande er med til at skabe og forstærke den fattige verdens problemer, udtaler Verdensnaturfondens præsident, Hans Kongelige Højhed Prins Henrik, i bogens forord.

– Vi må også forstå, at naturen angribes som aldrig før med det resultat, at hele økosystemer og deres flora og faunas overlevelse er alvorligt truet. Der skal handling til, både dansk og internationalt for at ændre disse forhold, fremhæver Prins Henrik.

Prins Henrik udtrykker ønske om, at bogen hvis udgivelse støttes af en række virksomheder, institutioner og enkeltpersoner, kan medvirke til at vi her i vort velstående land vil bevare naturen og samtidig yde mere i det internationale arbejde for at gøre Jorden til et menneskeværdigt levested, hvis naturværdier fortsat kan gå i arv til kommende generationer.

At der er tale om særdeles akutte problemer fremgår bl.a. af professor, dr. phil. Bent Muus' oplysninger. 11 hektar frugtbart land bliver til ørken hvert minut året rundt. Det bliver til 600.000 kvadratkilometer de næste ti år. Et areal på 15 gange Danmarks størrelse.

Nogle af bogens forfattere:

Bagest fra venstre: Cand. scient. Lars-Henrik Olsen, fuldmægtig, magister Poul Hald Mortensen, prof. dr. phil. Bent Muus, dir. dr. phil. Torben Wolff og kontorchef, cand. jur. Veit Koester.

Forrest fra venstre: generalsekretær Torben Buchholtz, cand. scient. Klaus Bender og forfatteren dr. phil. Thorkild Bjørnvig.

I Danmark afgiver vi årligt 50-100 kvadratkilometer landbrugsjord om året til industri, boligkvarterer og veje.

Forfatteren Thorkild Bjørnvig, der har skrevet to nye digte specielt til denne bog, har fornylig advaret mod Jordens omdannelse til en slumplanet. Thorkild Bjørnvig peger på, at mens der verden over for fem år siden udryddedes en dyreart pr. måned, er tallet i dag en art pr. dag. Fortsætter udviklingen må det forudses, at mennesker omkring år 2000 medvirker til udryddelsen af en dyreart i timen.

Bogens øvrige forfattere (Cand. scient. Klavs Bender, dr. scient. Lorenz Ferdinand, dr. phil. Arne Schiøtz, dr. phil. Torben Wolff, magister Poul Hald-Mortensen, forfatteren, cand. scient. Lars-Henrik Olsen og cand. jur. Veit Koester) beskriver bl.a. truende klimatiske ændringer, dyre- og plantearters retræte, den accelererende regnskovsudryddelse og problemerne omkring havet og polarområderne.

»OASEN I RUMMET?« fremtræder som det første dansksprogede katalog over de talrige former for igangværende naturdelæggeser, som kun kan bremses med oplysninger om, hvordan den levende del af Jorden fungerer. Bogen er nødvendig læsning for alle, der ønsker at engagere sig i naturbevarelse på et kvalificeret grundlag.

Boye Hermansen

Hvad er »den globale miljøplan«

Bent Muus

**For en tilfældig generation
- vores - lykkes det at slå 60
millioner års udvikling i
stykker på godt en snes år,
hvis vi ikke stander op - nul!**
Artiklen er et uddrag fra
bogen »Oasen i rummet?«,
som Verdensnaturfonden
netop har udsendt.

I marts måned 1980 udsendtes dokumentet »World Conservation Strategy« - en miljøplan eller bevarelsesplan for verden. Dansk oversættelse »Naturbevarelse - en verdensstrategi«, udkommer februar 1982. Tre verdensomspændende organisationer stod bagved: den internationale union for naturbevarelse (IUCN), Verdensnaturfonden (WWF) og de Forenede Nationers Miljøprogram (UNEP).

Bevarelsesplanen indeholder tre livsvigtige meddelelser til alle mennesker, der kan tænke:

1) den er et katalog over benhårde kendsgerninger om forringelserne af vores miljø og dermed vores fremtid.

2) den viser, at miljøbevarelse må og skal indbygges politisk i alt planlægningsarbejde, hvis livet skal blive tåleligt for fremtidens mennesker.

3) det haster. Der må sættes ind de næste få årtier, og opgaven kan kun løses med en bred folkelig forståelse og politisk opbakning, som endnu ikke findes.

Her skal fortælles om miljøplanens baggrund og spørgsmålet om, hvad vi kan gøre for at vende udviklingen, inden det er for sent.

Regning for begyndere

Grunden til, at man har prøvet at lave en samlet plan for bevarelse af naturmiljøer, er den, at vi ganske simpel er nødt til at gøre noget - nu. Det viser resultatet af nogle små regnestykker, der kunne løses i en femteklasse.

F.eks. dette: 11 hektar frugtbart land bliver til ørken hvert minut døgnet rundt. Hvor meget ørken vil der dannes de næste 10 år? Svaret er 600.000 kvadratkilometer!

Et andet regnestykke: Der ødelægges hvert år 11 millioner hektar regnskov. Hvor meget i minuttet? Det korrekte svar er 20 hektar.

Med dette tempo vil mange af vore yngste børn kunne opleve, at de sidste træer falder. Med skoven forsvinder også det tynde tropiske muldrag, og en utrolig dyre- og planteverden udslettes for al evighed. For en tilfældig generation - vores - lykkes det at slå 60 millioner års udvikling i stykker på godt en snes år, hvis vi ikke standser op - nu.

Landbrugsjord ødelægges ved misbrug og bebyggelse. Alene i industrilandene forsvinder mere end 3.000 kvadratkilometer første-klasses landbrugsjord om året under asfalt og beton. Selv i Danmark mister vi årligt 50-100 kvadratkilometer jord om året til industri, boligkvarterer og veje.

Endnu værre er det faktum, at henvend en tredjedel af verdens eksisterende landbrugsjord vil være ødelagt om 20 år, hvis vi ikke standser den nuværende overgræsning og jorderosion. Da verdensbefolkningen øges med 50 procent til 6 milliarder mennesker inden for det samme åremål, betyder det, at det dyrkningsareal, der står til rådighed pr. menneske, vil være mere end halveret år 2000!

Bevaringsplanen er således fuld af små dødbringende regnestykker. Den siger simpelthen, at hvis den nuværende udvikling i befolkningstilvækst, byudvikling, brug af energi, udnyttelse af naturressourcer og forurening af jord, luft og vand fortsætter, så vil vi i løbet af de nærmeste årtier forringe denne klode kraftigt og ulgenkaldeligt.

Og inden for de næste 100 til 200 år har vi rigtig gode muligheder for at ødelægge Jorden så fuldstændigt, at den ikke mere vil være egnet som levested for nogen som helst form for højere liv.

Det virker skræmmende stadig at møde mennesker, der mener, at den menneskelige vækst og rovdrift på ressourcer kan fortsætte: »det går nok, man finder nok på noget«. En sådan indstilling skyldes manglende viden. Den er også naiv, og hvad der er meget værre - den er livsfarlig for os alle.

Hvorfor går det skævt?

Mange af de største miljøkatastrofer finder sted i u-landene, og det er af mange grunde svært at rette op på dem. Uddannelses- og undervisningsforhold er som regel helt utilstrækkelige. Lønningerne til offentligt ansatte er for lave, og den administrative organisation er dårligt udviklet og tungt virkende.

Men hertil kommer, at de rige i-lande har eksporteret en række miljøproblemer til u-landene. Industrilandene driver ikke rovhugst i deres egne skove - de importerer fra u-landene. I Indonesien f.eks. steg tømmerekseporten på fire år til det 24-dobbelte, fra 301.000 kubikmeter i 1966 til 7,4 million kubikmeter i 1970. Det er også os, der får u-landene til at gå fra økologisk veltilpassede dyrkningsformer til sårbare enkeltafgrøder (monokultu-

Menneskets »slid« på Jordens biosfære svarer nøje til dets totale energiforbrug og måles i såkaldte D-enheder, hvor: 1 D-enhed svarer til et samlet dagligt energiforbrug på 2.300 kilokalorier. Gennemsnitstanzanlæneren forbruger 0,8 D-enheder - gennemsnitsdanskeren 45 D-enheder.

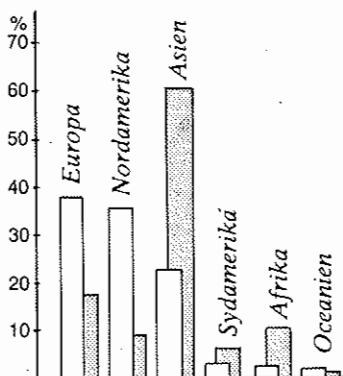
Gennemsnitligt forbrug af D-enheder (1973)

Europa	36
Nordamerika	69
Asien	5
Sydamerika	6
Afrika	3
Oceanien	30
I alt	16

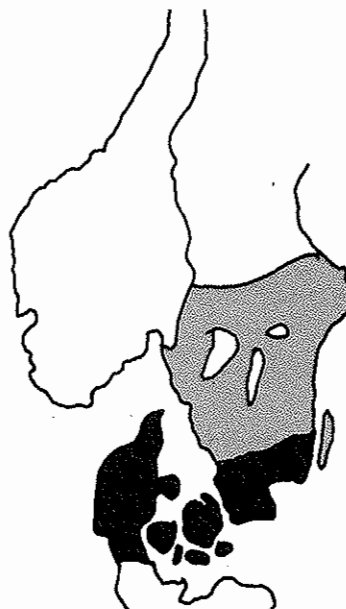
Befolkningstal i millioner. (1973).

Europa	659
Nordamerika	339
Asien	2299
Sydamerika	206
Afrika	374
Oceanien	21
I alt	3898

Tekst og grafik i denne spalte er hentet fra kapitel 12 af dr. phil. Arne Schiøtz.

■ Forskellige områders relative befolkningstal.
□ Forskellige områders relative »slid« på Jordens biosfære, målt i D-enheder.

Den del af Jordens landareal der hvert år bliver omdannet fra frugtbart land til gold arken, svarer samlet til det med ■ viste på kortet. Tilsvarende bliver der hvert år fældet regnskovsområder, der svarer til det med □ viste.

rer), ofte endda af »luksusplanter« som ananas og lignende.

En anden årsag til u-landenes alvorlige miljøsituation er den, at tropernes natur ikke er nær så slidstærk som vor egen. Jorden er ikke så mineralrig, muldlaget er tyndt og vaskes let bort, og regn og tørke forårsager katastrofer af et omfang, vi ikke kender til i de tempererede områder. Vi har ofte givet u-landene »gode« råd, der har ført til helt uforudsete miljøkatastrofer, fordi vore eksperter ikke kendte nok til tropernes økosystemer.

Men hvordan står det til i de rige lande? Her er undervisningsforholdene jo fremragende, de offentligt ansatte er godt lønnede og den administrative organisation er utrolig velfungerende sammenlignet med forholdene i et udviklingsland.

I de sidste årtier har de rige lande ovenikøbet fået en mere og mere udbygget miljølovgivning. Det har ganske vist også været stærkt påkrævet, for miljøforringelsen i Europa og Nordamerika startede for alvor betydeligt tidligere end i u-landene.

På trods af den stærkt forbedrede lovgivning for ressourcebeskyttelse, så er naturbevarelsen og miljøforvaltningen i de rige lande blevet én lang kamp mod bysamfundenes og industrivervenes krav om mere plads, flere veje, yderligere dræninger, mere landvinding, stigende råstofudvinding, vand-

løbsreguleringer og nye opdyrkninger. For slet ikke at tale om den forurening, der er vækstens uadskillelige følgesvend.

Det politiske og sociale problem

Når naturbevarelsespolitikken hidtil har haft så vanskelige kår også i de rige lande, skyldes det, at de fleste politikere og regeringer opfatter naturbevarelse som en isoleret og uafhængig sektor. Noget, som man eventuelt kan indpasse mellem alle mulige andre samfundshensyn - hvis der i øvrigt er penge til det.

Denne indstilling skyldes en værdetænkning, der er dybt forankret i de tider, hvor den mægtige natur var noget man skulle bekæmpe og betvinge, og hvor opfinderglæden og købmændskabet ved at udnytte dens ressourcer var menneskets store materielle drivkraft.

Idag er situationen vendt om - det meste af den vilde natur, der er tilbage, lever kun af barmhjertighed - eller fordi udnyttterne mangler kapital. Nåde være med naturen, hvis mennesket finder olie eller andre værdifulde råstoffer.

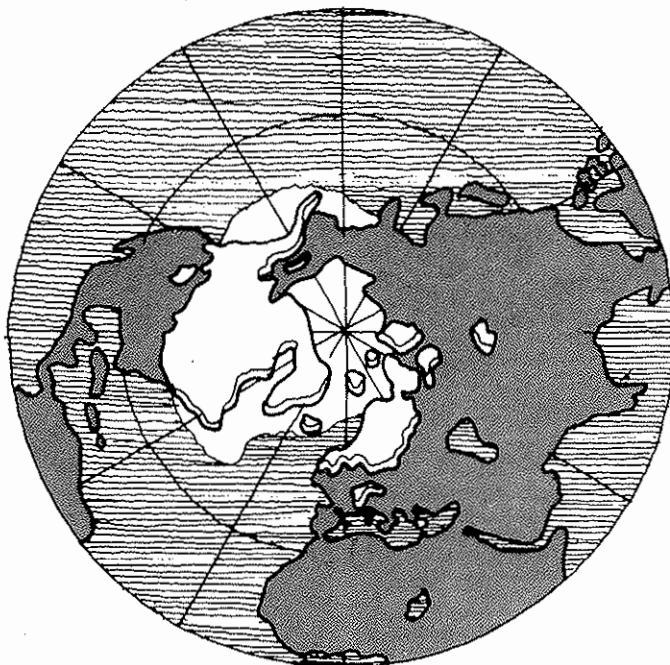
Det er en alvorlig politisk-social udvikling, at vi er blevet specialister uden overblik. De fleste beslutningstagere og teknokrater er bymennesker, for hvem naturen egentlig kun har værdi som et rekreativt feriemål.

Vi er blevet fremmedgjorte over for den dybe fundamentale økologiske afhængighed af naturen, som vi i virkeligheden befinder os i.

For mange bymennesker rækker den økologiske forståelse ikke længere end til genbrug af vinflasker og forbud mod at farve bayerske pølser røde. For andre rummer dagen og vejen så mange nære problemer, at de ikke orker også at bekymre sig om hele verdens fremtid.

I de rige lande har produktions- og effektivitetspresset forplantet sig til de erhverv, der lever af naturen: landbrug, skovbrug, fiskeri og jagt. De høje arbejds lønninger, skatterne og renteniveauet har tvunget landbrugere, skovbrugere og fiskere til at koncentrere sig om udnyttelse og afkast på bekostning af bevarelse og pleje af de ressourcer hvis selvfornyelse er en forudsætning for at de overhovedet kan give et positivt afkast. På den måde har man tvunget de dele af befolkningen, der har den nære og praktiske miljøforståelse over på naturforbrugernes »parti«. Hvilken skovbruger har i dag råd til at lade en 200-årig egeskov vokse op, når fællesmarkedets millioner råber på pyntegrønt og juletræer?

Tegningen viser den del af den nordlige halvkugle, der under den sidste istid enten var dækket af is eller under stærk klimatisk indflydelse af iskappan. Siden isen trak sig tilbage mod nord efter den sidste istid har en milliard af Jordens rigeste mennesker indrettet sig i de områder, der blev istrie. Men hvad bliver de økonomiske, pladmæssige og sociale følger af, at vi er på vej mod en ny istid. Når vi i dag ved, at udviklingen går hurtigere, end vi blot for årtier siden regnede med.

Miljøforståelse må ind i planlægningen

Når man ikke medtager økologiske hensyn i planlægningen, præsenteres samfundet før eller senere for nogle store uforudsete regninger. Vi burde for længst have lært lektien. I øjeblikket strømmer regningerne ind for tusindvis af økologiske fejltrin jorden over. Mange af dem er kvitteringer for projekter, der er gennemført i halvtresserne og tresserne af teknokrater, politikere og private fore-

tagender uden gnist af økologisk fremsyn eller forståelse. Nogle af disse regninger er ganske enkelt ubetalelige.

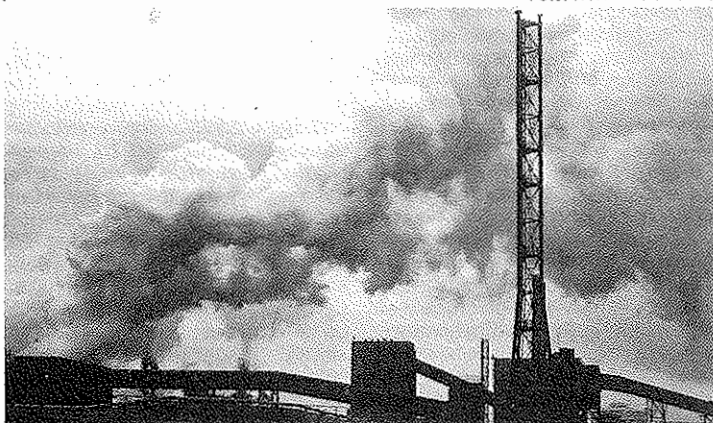
Manglende miljøforståelse er farlig for os selv. Indgreb i naturens dynamik får selvfølgelig helt uventede konsekvenser, når man ikke kender denne dynamik eller tager hensyn til den. F.eks. er tankeløse skovfældninger hovedårsagen til de fleste oversvømmelseskatastrofer. Skovene fungerer som kæmpemæssige svampe, der su-

den industrielle vækst og byudvikling i i-landene skaber en voldsom miljøforringelse. Og som en uadskillelig følgesvend til den industrielle vækst følger forurensningsproblemet.

Den industrielle vækst og byudvikling i i-landene skaber en voldsom miljøforringelse. Og som en uadskillelig følgesvend til den industrielle vækst følger forurensningsproblemet.

Den industrielle vækst og byudvikling i i-landene skaber en voldsom miljøforringelse. Og som en uadskillelig følgesvend til den industrielle vækst følger forurensningsproblemet.

Foto: WWF/Boulton/BCL

ger regnskyllene til sig og frigiver vandet efterhånden. Fældes skovene, er denne stødpude borte, og flodernes vandføring bliver voldsomt svingende. Alene i Indien og Nepal koster oversvømmelser årligt 140-750 millioner dollars foruden mange menneskeliv.

Skovfældning er også årsagen til, at mange gigantiske dæmningsprojekter verden over ender som fiaskoer. På grund af jorderosion føres så store mængder slam ud i dæmningsbassinerne, at de fyldes op på få årtier, så de ikke længere kan anvendes til elektricitetsproduktion eller vanding.

Selv i et teknologisk højt udviklet land som USA vaskes over 1 milliard kubikmeter jord om året ud i de store opdæmmede søer på grund af en forfæjlet uøkologisk jordbrugspolitik.

I gamle dage var de menneskelige indgreb i naturmiljøet så beskedne, at de kunne betragtes som lokale problemer. I dag er vores produktions- og forbrugskapacitet så enormt, at miljøproblemerne forplanter sig fra land til land, ligesom svovldioxid fra Ruhrdistriktets skorstene, der gør norske og svenske søer sure og livløse.

Med mindre økologiske betragtninger får lige så stor indflydelse på planlægning og ressourceudnyttelse som sociale og økonomiske hensyn, og med mindre man skaber en egentlig national og global naturbevarelsespolitik, vil menneskeheden meget snart komme til at lide et uopretteligt nederlag som intelligensvæsen.

Det er klart, at dårlig information og manglende overblik over økologiske sammenhænge er hovedårsagen til, at miljøkrisens alvor er gået op for så få.

Det er et af de rige landes store paradokser, at anvendt økologi aldrig blev et fag i skolen, skønt det måske burde være det allervigtigste. Resultatet er, at vi har få, der kender f.eks. kulstoffets kredsløb i naturen, men mange, der selv kan bygge et stereoanlæg.

Dette forhold må ganske enkelt laves om. Alle med forståelse for miljøkrisens realitet må være med til at udbrede denne forståelse. Og der må lægges pres på politikere og undervisningsmyndigheder for at få dem til at indse, at den generation, der nu vokser op, ikke vil have mulighed for at standse ødelæggelsen af miljøet uden at forstå dens årsager.

Bogens kapitler er en redegørelse for nogle af de mest påtrængende miljøproblemer, der må og skal løses inden for de nærmeste årtier.

Hvorfor behøver vi Galápagos-øerne?

af Thomas H. M. Smith
og
Thomas H. M. Smith

Galápagos-øerne er et af de mest unikke og smukke steder på jorden. De er kendt for deres unikke dyreliv og smukke landskab. Øerne er et vigtigt turistattraktion og et vigtigt område for forskning i evolution og biodiversitet. Øerne er også et vigtigt område for beskyttelse af miljøet og for at bevare de unikke arter, der kun findes der.

I 1959 afsatte den ecuadorianske regering, for at fejre 100-året for udgivelsen af Darwins »Arternes Oprindelse«, de ubeboede områder på Galápagos-øerne (over 80% af landarealet) som nationalpark.

Samme år dannede en gruppe internationalt kendte videnskabsmænd, med støtte fra UNESCO og IUCN, Charles Darwin Fonden (Charles Darwin Foundation for the Galápagos Isles) med det formål på internationalt plan at skabe den fornødne baggrund for at bevare øerne for eftertiden.

I 1964 indviedes officielt den videnskabelige station (Charles Darwin Research Station) på øen Santa Cruz, hvorfra al forskning i øgruppen i dag kontrolleres i samarbejde med den ecuadorianske nationalparktjeneste.

Samarbejdet mellem nationalparktjenesten, som først blev stablet på benene i 1968, og den videnskabelige station, som administreres af Charles Darwin Fonden, er et glimrende eksempel på et frugtbart samarbejde mellem en international videnskabelig institution og en national naturbevaringsorganisation.

Optagelsen i 1979 af Galápagos-øerne på UNESCO's Verdensarvliste (World Heritage List) må ses i sammenhæng med den stadig voksende internationale forståelse for øernes værdi.

En han-fregatfulg i parringstiden, hvor den udvikler en kæmpemæssig, rød strubepose. Hannerne sidder i grupper eller enkeltvis i toppen af træer og buske med strubeposen blæst op og med vingerne spredt ud. Det er et led i en særlig parringsceremoni, som går forud for parring og redebygning.

Foto: O. H.

Øgruppen, som er af vulkansk oprindelse, består af 16 større og et utal af mindre øer og skær, beliggende ca. 1.000 km vest for Ecuador mellem 1,5° nordlig og 1,5° sydlig bredde og mellem 89,5° og 91,5° vestlig længde.

Næppe nogen anden øgruppe i verden er på samme tid så isoleret, så omfattende og så lidt påvirket af mennesket som Galápagos-øerne.

Isolationen, som for nogle af øernes vedkommende har været op mod 2-4 millioner år, og som først er blevet brudt indenfor de sidste 2-300 år, har givet sig udtryk i at omkring 80% af de ynglende fugle- og henvend 45% af de højere planterarter (karspore- og blomsterplanter) er endemiske, dvs. at deres udbredelse udelukkende er begrænset til Galápagos. Tilsvarende

>>>

De måske mest almindelige havfugle på Galápagos er de blåfodede suler, som yngler i ret store kolonier flere steder i øgruppen. De voksne fugle foretager utrolige styrtdæk - ofte flere sammen på én gang - fra stor højde for at fange flak.

Foto: O. H.

de procenter kan fremvises af andre dyre- og plantegrupper.

Sådanne tal er måske ikke i sig selv imponerende, men skal ses i sammenhæng med at der i f.eks. Danmark ikke findes en eneste endemisk fugleart og, højt sat, under 0,5% endemiske højere planter.

Galápagos-øerne og de omgivende havområder, som endnu ikke indgår i nationalparken, bidrager således væsentligt til alsidigheden i verdens økosystemer. Ingen anden oceanisk øgruppe har i dag (og kun Hawaii-øerne har tidligere haft) en så særegen flora og fauna.

Evolutionslæren og Galápagos-øerne

Den flora og fauna, som kan iagttages på Galápagos er at betragte som det midlertidige resultat af en konstant pågående evolution (udvikling).

Som det formodentlig er velkendt er det netop de af Darwin fremsatte teorier til forklaringen af arternes oprindelse og den iagttagne variation, som har bidraget til øernes globale berømmelse.

Populært fremstilles det ofte som om Darwin undfangede sine grundlæggende ideer netop her, ved at iagttage variationen øerne imellem hos bl.a. kæmpeskildpad-

derne og finkerne (senere kaldet Darwins finker). Dette er ikke en rimelig antagelse. Mere sandsynligt er det, at han her indsamlede netop de data og skabte sig den slagkraftige argumentation, der fik hans hypotese vedrørende arternes oprindelse og variation til at blive mere sandsynlig; ja, akkurat så sandsynlig at den kunne bære den kritiske videnskabs søgelys.

Dette forhold afspejler præcis den grundlæggende naturvidenskabelige metode, som også Darwin anvendte, og som er med til vedvarende at gøre Galápagos-øerne så værdifulde.

På grundlag af indsamlede data dannes en hypotese (teori) til forklaring af det eller de fænomener, som de indsamlede data påstås at beskrive. Ved hjælp af den opstillede hypotese forudsiges nye, beslægtede fænomener. Derpå indsamles nye data med det formål at be- eller afkræfte de fremførte forudsigelser og dermed den oprindelige hypotese. Bekræftes hypotesen, er den blevet mere sandsynlig. Afkræftes den, kan hypotesen enten forkastes eller de nye data kan sammen med de oprindelige indgå i en ny, omformuleret hypotese, som derpå testes ved hjælp af nye data etc.

Essensen af dette bliver – måske overraskende – at ingen teori

principielt kan bevises endeligt, den kan kun gøres sandsynlig, og når en teori derfor tages som fakta er det kun et udtryk for at hovedparten af den videnskabelige verden tilslutter sig teorien.

Således blev også Darwins oprindelige hypotese i begyndelsen af vort århundrede voldsomt angrebet af den på daværende tidspunkt nye videnskab, genetikken, hvilket i 1940'erne førte til en omformulering, den såkaldte Neo-Darwinisme, som indenfor sine rammer stadig rummer det væsentlige i den oprindelige teori.

Da oceaniske øer og øgrupper udviser nogle af de bedste og mest instruktive eksempler på »tilpasningsudstråling« (adaptiv radiation, dvs. det forhold at nærtstående former f.eks. arter, på trods af måske meget små ydre forskelle har tilpasset sig vidt forskellige miljøer) og da samtidig ø-økosystemer ofte er relativt simple, i hvert fald sammenlignet med tilsvarende økosystemer på land, bliver Galápagos-øerne et levende laboratorium, hvis komponenter vi har en rimelig chance for at forstå. De er derfor ekstremt velegnede til evolutionære studier, der på grund af den videnskabelige metodik, aldrig kan betragtes som afsluttede.

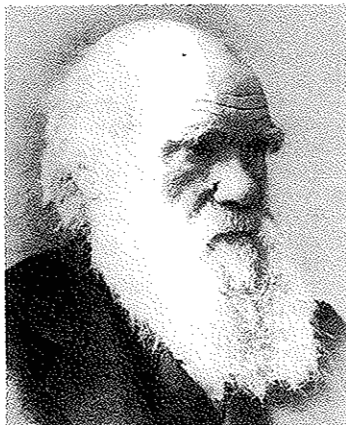
DDD

En skildpæddeunge klækket i rugekasse på Charles Darwin Research Station. Ægget er på størrelse med en billardkugle, og under normale omstændigheder klækkes det af solvarmen i en rede, som hunnen har gravet i løs, sandet jord.

Når ungen er ca. 4-5 år gammel, bliver den sat tilbage på den ø, som den stammer fra. Så er den blevet så stor, at den har rimelig chance for at klare sig overfor indslæbte og forvildede pattedyr, som f.eks. hunde, katte og rotter.

Foto: O. H.

Dette billede af Charles Darwin er fra 1875. Han var da 66 år og havde et dårligt helbred. Alligevel dyrkede han stadig aktivt sine videnskabelige interesser, der med udgivelsen af »Arternes oprindelse« i 1859 gjorde ham verdensberømt.

Videnskabelige »fakta«

En hel del »klassiske« lærebogseksempler venter stadig på at få en alment accepteret »løsning«.

Således er selve diskussionen omkring arternes oprindelse slet ikke et forlængst afsluttet kapitel, som man måske kunne forledes til at tro.

F.eks. hælder de fleste biologer i dag til den anskuelse, at nye arter opstår i indbyrdes isolation. En bestand af en bestemt art kan f.eks. »pludselig« blive delt op i to grupper, enten på grund af en opskydende bjergkæde, eller et helt nyt flodløb.

De isolerede grupper udvikler sig derefter hver især til forskellige arter på grund af isolationen.

Der er to arter af landleguaner på Galápagos, begge endemiske dvs. de findes intet andet sted i verden. Alle krybdyr, på nær gekko'er knyttet til menneskeboliger, er endemiske. Sammen med kæmpeklipdadderne er landleguanerne de eneste større, planteædende dyr, som oprindeligt hører hjemme på Galápagos.
Foto: O. H.

De indbyrdes slægtsforhold mellem Darwins finker er, når man ser bort fra enkelte grupper så som træ- og jorderfinker, stort set ukendte. For såvel finkernes som f.eks. *Scalasia*-træernes vedkommende har man ingen rimelige bud på hvor deres nærmeste nulevende slægtninge skal søges. Med andre ord ved man ikke, hvor de 2 grupper eventuelle stamformer levede.

Listen over sådanne uafklarede og tilsyneladende afklarede problemer kan gøres meget lang.

Variationen er i fare

Den isolation, som mennesket i stadigt stigende grad har påført økosystemerne er ved at ødelægge

ge variationen i naturen. Og dermed også vore muligheder for evolutionære studier.

Der er en overhængende fare for en omfattende homogenisering som resultat af tabet af arvemæssig variation – diversitet.

Bortset fra det rent videnskabeligt beklagelige i sådanne eventuelle tab, bør også andre aspekter tages op til overvejelse.

Således er det et faktum, at mennesket i sin nuværende eksistens kun direkte er afhængigt af nogle få hundrede af sine medskabninger i form af dyr og planter. For ganske nylig var vi dog i langt højere grad afhængige af vores omgivelser. Vore muligheder for tilpasning til de ændringer som vi selv uvægerligt frembringer vil også i fremtiden afhænge af vore evner til at udnytte de arvemæssige (genetiske) ressourcer som omgiver os, og som dyre- og plantelivet på Galápagos er en lille del af.

Men også på højere niveau er vi afhængige af formrigdomme og variation. Eksempelvis kan de stigende ødelæggelser af verdens ressourcer af regnskove i sidste instans få uoverskuelige konsekvenser for vore livsbetingelser også i Danmark. I vor fremfærd anlægger vi beklageligvis ofte det synspunkt, at ødelæggelsen af 500 km² regnskov i Thailand, udryddelse af verdens hvaler, vegetationen på Pinta osv. er betydningsløs. Helt isoleret kan dette synspunkt måske forsvares, men vi er ude af stand til at overskue konsekvensen af summen af alle disse ødelæggelser.

I sidste instans må vi vedkende os, at vi i lighed med tidligere generationer blot administrerer en naturarv. Vi påtager os derfor et tungt ansvar overfor kommende generationer ved bevidst eller ubevidst at udrydde vore medskabninger og ødelægge deres og vore egne omgivelser.

Derfor Galápagos-ørerne

Uden at komme ind på de talrige andre værdier af international og national karakter som i øvrigt knytter sig til Galápagos-ørerne kan man konkludere, at der næppe findes noget andet sted i verden, hvor processerne omkring artsdannelse og evolution i øvrigt, kan forstås, forklares og læres så instruktivt som her. Derfor kommer turister, studenter og videnskabsmænd for at se og studere øerne. De kommer i deres fælles interesse for arternes, inklusive vor egen, oprindelse.

Derfor må vi medvirke til at bevare øerne for eftertiden. □

Kort nyt fra Verdensnaturfonden

Kun 33 storkeunger på vingerne

Storkegruppen, nedsat af Dansk Ornithologiske Forening med økonomisk støtte fra Verdensnaturfonden, oplyser, at der kun kom 33 storkeunger på vingerne i sommeren 1981. Disse unger stammer fra ialt 24 storkepar, - et par færre end i 1980.

Storkegruppens talsmand, Tommy Dybbro oplyser, at dette resultat er skuffende i betragtning af, at der på et tidspunkt var 46 unger. 13 af dem døde i det kølige og fugtige vejr i perioden mellem 29. juni og 13. juli. På det tidspunkt var flere af dem halvstore, og det betragtes som helt usædvanligt at så mange døde af sult og kulde.

Foto: Erik Thomsen.

De 33 unger er blevet ringmærket af ornithologerne. Det er første gang i 20 år at dette sker, og det giver mulighed for at følge fuglenes færd fremover.

Panda med radiohalsbånd har født

Fornylig konstaterede en af World Wildlife Funds videnskabsmænd at den første vildtlevende Panda, Zhen-Zhen, som blev forsynet med et radiohalsbånd til sporing, har født en unge.

Dr. George Schaller, som arbejder tæt sammen med prof. Hu Jinchu i Wolong-reservatet i den kinesiske Sichuanprovins meddelede, at Zhen-Zhen (navnet betyder »Sjælden Skat«) pludselig kom stormende ud af et krat og tvang ham op i et træ. Da den forstyrrende således var blevet sat på plads, trak

hun sig tilbage til lejet og babyen.

Siden starten af Panda-projektet i december 1980 er tre vildtlevende pandaer blevet forsynet med radiohalsbånd. Radiosporingsudstyret har gjort det muligt at følge dyrene på nært hold, og i det sene forår kunne dr. Schaller således iagttage pandaernes kurtiseringsadfærd samt kampe mellem to rivaliserende hanner, som var blevet tiltrukket af hunnens hvin og gøen - de ord, der bedst karakteriserer pandaens kærligheds-sang.

De studier, der nu gennemføres på baggrund af sporingsudstyret, sætter videnskaben i stand til at udvikle effektive bevaringsprogrammer for pandaen - en truet art, hvis antal næppe overstiger 1000 - på deres eneste levested i det sydvestlige Kina.

Midlerne til bevaringsprogrammerne - ialt 3 mio US dollars - kommer dels fra den kinesiske regering, som selv yder 2/3 af beløbet, dels fra WWF.

Læsernes reaktioner

Fra Jørgen Varbo i Albertslund har redaktionen modtaget følgende kritiske bemærkninger:

Jørgen Varbo mener, at Panda-Nyt skal omfatte mere stof om direkte aktiviteter, nemlig de mange projekter rundt om i verden. Oplysninger om mødeaktiviteter har efter Varbos mening ikke den store interesse.

Redaktionen er glad for sådanne henvendelser, som sætter os i stand til at lave lige præcis det blad, som Verdensnaturfondens Venner ønsker sig. Vi håber, at vores anstrengelser gennem de seneste par numre er blevet modtaget positivt af vore læsere. Redaktionen har koncentreret sig mere og mere om enkelte projekter, samt om de store overordnede naturbevaringsproblemer.

Har De lyst til at deltage i debatten eller blot give udtryk for Deres mening om Pandanyt, så ring eller skriv til redaktionen, H. C. Andersens Boulevard 31, 1553 København V. Telefon 01-13 20 33.

180 grindehvaler overlevede stranding

Takket være en hurtig indsats fra frivillige og fiskerinspektører lykkedes det at redde næsten to trediedele af de ca. 300 grindehvaler, der i september strandede på den tasmaniske kyst ved Australien.

Omkring 300 skolebørn på ferie ved kysten dannede en kæde med vandspande. På den måde holdt de dyrene fugtige indtil man kunne hjælpe dem ud på dybt vand. Ca. 100 hvaler døde dog på stranden, oplyser fiskerimyndighederne.

Myndigheder har ikke nogen forklaring på hvorfor hvalflokken svømmede op på stranden. Havbiologer mener, at det muligvis kan skyldes en parasit i øregangen på grindehvalerne. Parasitten forårsager at dyrene mister orienteringsevnen.

Verdensnaturfonden kan oplyse, at grindehvalen ikke er truet. Den op til 7 meter lange delfin lever i store flokke både i de sydlige og nordlige dele af Atlanterhavet og Stillehavet.

Fiat Panda bidrager til Naturbevaring

Nordisk Fiat lancerede en ny bil, Fiat Panda i september måned 1981. Med dette navn var det naturligt, at Verdensnaturfonden og Nordisk Fiat indgik en aftale, som bl.a. indebærer, at Verdensnaturfonden modtager 125 kr. til naturbevaringsarbejdet for hver solgt Fiat Panda.

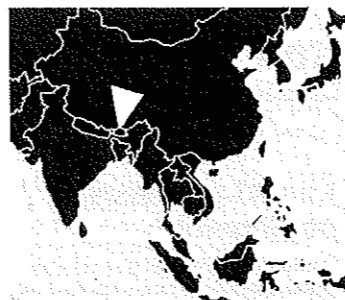
Samtidig sendes en udstilling ud til samtlige Fiatforhandlere til de lokale kampagner. I forbindelse med denne information om de globale miljøproblemer har Verdensnaturfonden endvidere en mindre udstilling af nogle få udvalgte varer fra Pandashoppen.

Mange steder gennemføres disse udstillinger og oplysningsaktiviteter i nært samarbejde med fondens aktive lokalkomiteer og Pandaklubber.

Verdensnaturfonden ønsker at rette en tak til Nordisk Fiat for samarbejdet samt til de lokale aktive, der har bidraget til kampagnen. >>>

Rapport fra Bhutan

Peter Jackson, udsendt fra WWF, fortæller om naturbevaringsarbejdet i Bhutan

I kongeriget Bhutan i det østlige Himalaya mellem Indien og Kina, er ikke mindre end 20% af landets areal omfattet af bestemmelser om beskyttelse.

Siden 1977 har WWF/IUCN deltaget i bevaringsarbejdet i Bhutan. Peter Jackson der allerede i 1976 besøgte landet for at deltage i forberedelserne til dette arbejde, vendte tilbage til Bhutan i 1981 for at vurdere effekten og anbefale nye projekter, som WWF kunne støtte. Han har sendt denne rapport, som vi bringer i uddrag:

»Bhutan dækker et areal på 46.600 km², hvis geografi veksler fra højder på 100 m til bjerge, mere end 7000 meter over havet. Vegetationen varierer fra tropisk skov i lavlandet til alpin skov og krat nær trægrænsen ved 4300 meter. Mere end 60% af landet er dækket af skov med bl.a. eg, rhododendron, lærk, bambus, fyr, birk o.a.

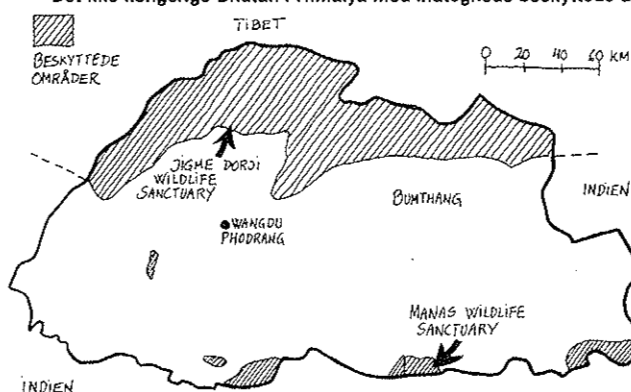
Landets regering erkender skovenes vigtige betydning for opretholdelse af de geofysiske forhold; bl.a. holder skovene på muldlaget, de forhindrer erosion og de er med til at skabe og opretholde klimaet. Derfor satser regeringen på at bevare skovene, så de fortsat dækker 60% af landets samlede areal.

Skovene sikres

De skridt, man har taget for at sikre skovene er følgende: græsningsen bringes under kontrol, man ophæver vekseldrift, som er særlig udbredt i den østlige del af landet, vandskellene skal kontrolleres, ny skov genplantes, hvor det er nødvendigt og endelig bringes der kontrol med fældning p.g.a. inddragelse til landbrugs- eller haveformål.

I det sydlige Bhutan, som er særlig udsat for erosion p.g.a. den kraftige monsunregn, er der gennemført et totalt forbud mod kommerciel fældning. Skal der skoves, udføres arbejdet af regeringen, og eksport af ubehandlet tømmer er blevet forbudt, hovedsageligt for at fremme landets egen skovindustri samt beskæftigelsen.

Det lille kongerige Bhutan i Himalaya med indtegnede beskyttede arealer.

Beskyttede områder

Størstedelen af de samlede beskyttede områder på 9213 km² udgøres af det 7900 km² store Jigme Dorji Wildlife Sanctuary. Området er levested for bl.a. sneleopard – tibetansk gazelle, vildæsel og ulv er blevet jagttaget. Det er sandsynligvis det mest sikre område for sneleopard, selv om nogle af dem bliver forgiftet af yak-oksehyrder som på denne brutale måde hæver sneleopardernes indhug i hjorden.

Det næststørste vildtreservat: Manas Wildlife Sanctuary på 565 km² samt det 76 km² store Boley Game Reserve er genstand for WWF projekt nr. 1022, som omfatter beskyttelse af bl.a. tigeren.

Dyrelivet er rigt, også uden for reservaterne. Rød panda, langurer, vildsvin og adskillige fasaner hører til de mere almindeligt forekommende arter.

Guldlanguren findes dog kun i Manas Wildlife Sanctuary og er en hovedattraktion for turisterne.

Foto: WWF

Sjælden trane

Bhutans fugleliv er rigt – man har beskrevet mere end 500 arter, hvoraf mange er palearktiske migranter (trækkende arter, som overvintrer eller raster).

WWF/IUCN-projekt nr. 1387 omhandler beskyttelse af overvintringsområder for den sjældne sortnakkede tibetanske trane. Omkring et dusin af disse fugle er blevet set i Bumthang og ca. 20 er blevet jagttaget i den sumpede dal ved Popshika øst for Wangdu Phodrang. Disse steder er de eneste kendte overvintringsområder for denne trane uden for Tibet, bortset fra et område i Guizhou-provinsen i Kina, hvor der fornylig blev observeret et større antal.

På trods af det beskedne antal sortnakkede traner, som holder til i Bhutan, bør der iværksættes yderligere beskyttelsesplaner, således at deres habitat ikke bliver ødelagt. Og det haster. Allerede nu er det smalle sumpede område i Bhumtang, hvor fuglene rastede om natten, blevet drænet, og der er planer om yderligere dræning af andre områder for at inddrage arealerne til landbrugsformål.

WWF-projekt 1022

WWF/IUCN-projekt 1022 omfatter beskyttelse og drift af Manas Wildlife Sanctuary, som støder op til den indiske grænse. Området er levested for bl.a. tiger, leopard, vildhund, elefant, næsehorn, bøffel, gaurokse og odder samt mange andre. Den før omtalte guldiangur findes kun på den Bhutanske side af grænsen, og to arter, som man tidligere anså for uddøde, er blevet jagttaget netop i dette område. Det gælder dværghøgen og den stridhårede hare.

Tidligere var det 565 km² store område udlagt som kongelig jagtpark, men i 1966 ændrede det status til vildreservat.

Krybskytteri og skovbrande i tørkeperioden truer imidlertid dyrelivet i reservatet. Krybskytterne krydser grænsen fra den indiske side, og selv om både bhutanske og indiske vagtposter forsøger at dække de kendte ruter er der behov for yderligere etablering af faste vagtposter.

Skovbrandene opstår enten uagtsomt ved den lokale befolknings uforsigtighed, men de er også i visse tilfælde påsat af kryb-

skytterne, der på denne måde tvinger vildtet hen mod deres egne geværposter. En forøget afpatruljering samt indsættelse af radio-kommunikationsudstyr kan medvirke til at varsle disse brande langt hurtigere og forhåbentlig medvirke til en effektiv kontrol med og stopper for krybskytteriet.

Det er således nødvendigt at skaffe midler til bl.a. radiokommunikationsudstyr, kikkerters, motorcykler, jeeps samt yderligere tamme elefanter til de nødvendige bevogtningsopgaver. Tamme elefanter er effektive transport-dyr i det oftest uvejsomme terræn i det bjergrige Bhutan.

Peter Jackson slutter sin rapport med at anbefale, at WWF/IUCN afsætter midler til indkøb af ovennævnte udstyr samt etablering af yderligere vagtposter.

Deres bidrag til Verdensnaturfondens naturbevaringsarbejde medvirker til en effektivisering af bl.a. disse bevaringsbestræbelser i Bhutan. Til glæde for en lang række arter, som er en del af den arv, vi er forpligtet til at videregive de kommende generationer.

□

Foto: Peter Jackson

Portræt af Verdensnaturfondens Venner

Forsommerens undersøgelse blandt medlemmer af Verdensnaturfondens Venner.

3 HA-studerende – Henrik K. Andersen, Klaus Falkesen og Anders Lassen – har i forsommeren 1981 gennemført en undersøgelse blandt 300 tilfældigt udvalgte medlemmer af Verdensnaturfondens Venner. Panda-Nyt bringer her en foreløbig resultatopgørelse og ønsker samtidig at rette en tak til de mange, der besvarede det tilsendte spørgeskema, samt til undersøgelsesgruppen, der har gennemført projektet vederlagsfrit.

Adskiller Venerne sig fra landsgennemsnittet?

Et åbent spørgsmål siden oprettelsen af Verdensnaturfondens Venner har været: Hvem støtter VNF? Er der forskel på den gruppe, som yder bidrag til naturbevaringsarbejde og på den anden side befolkningen i almindelighed?

Undersøgelsen omfattede derfor flere spørgsmål, hvis resultater kan sige noget om dette. Svarene gengives i tabelform:

Tabel 2. Aldersfordeling

	VNF %	Hele landet % *)
- 14 år	3	-
15 - 19 år	6	9
20 - 24 år	14	9
25 - 29 år	20	10
30 - 39 år	26	19
40 - 49 år	12	14
50 - 59 år	12	14
60 - 69 år	4	13
70 - år	3	12

Kilde: Standardkriterier baseret på Gallup Media- og Marketing Index 1. halvår 1979. *)

Tabel 1. Stilling

	VNF %	Hele landet %
Selvstændig	9	8
Arbejder, ufraglært	5	18
Arbejder, fraglært	7	8
Studerende	14	8
Lærning, elev m.m.	7	
Funktionær	41	33
Pensionist	5	11
Gift, uden selverhverv	2	11 Husmødre
Andet	10	3 Medhjælpende hustru

Kilde: SE. A 18 1980.

Tabel 3. Geografisk fordeling

Postdistrikt	VNF %	Hele landet % *)
1 Kbhvn.	6	29
2 Sjælland	36	6
3 Fyn	16	13
4 Syd-Jyll.	7	9
5 Fyn	6	11
6 Syd-Jyll.	7	9
7 Midt-Jyll.	5	14
8 Nord-Jyll.	9	9

Kilde: Se tabel 2. *)

Tabel 4. Husstandens samlede nuværende indkomst

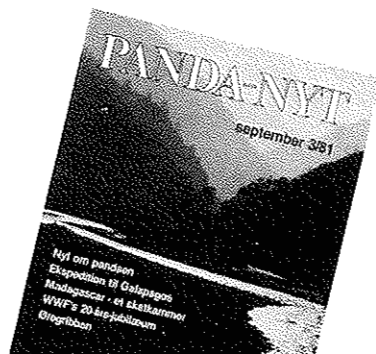
Kroner	VNF %	Hele landet % *)	Kroner
- 49999	5	39	- 119999
50000 - 99999	15	32	120000 - 199999
100000 - 149999	27	29	200000 -
150000 - 199999	17		
200000 -	36		

Kilde: Se tabel 2. *)

Tabel 5. Antal i husstand

Antal personer	VNF %	Hele landet % *)
1	22	17
2	31	33
3	13	19
4	23	21
5 eller flere	11	10

Kilde: Se tabel 2. *)

Er Panda-Nyt tilfredsstillende?

Selv om redaktionen fra tid til anden modtager læsernes reaktioner på Panda-Nyt, har det været et længe næret ønske at kende læsernes mening om Panda-Nyt. Svarene gengives i tabelform:

Tabel 6. Læsning af Panda-Nyt

Hvor tit læser De Panda-Nyt?	%
Hver gang	77
Ofte	18
Sjældent	5
Aldrig	0

Tabel 7. Tilfredshed med bladets indhold

Er De tilfreds?	%
JA	93
NEJ	7

Tabel 8. Hvor mange gange Panda-Nyt bør udkomme pr. år

	%
1 gang	0
2 gange	5
4 gange	38
6 gange	41
12 gange	16

Endelige resultater og konklusioner

Ved redaktionens slutning forelå den samlede rapport på ialt 48 sider. Vi har til dette nummer udvalgt nogle enkelte af de 22 spørgsmål, medens resten af undersøgelsens resultater og konklusioner vil blive bragt i et senere nummer af Panda-Nyt.

Indonesien underskriver aftale om et 5-års naturbevaringsprogram

Indonesien underskrev den 10. november i 1981 en ny 5-års aftale om naturbevaring sammen med Verdensnaturfondens internationale hovedorganisation, WWF (World Wildlife Fund) og IUCN, Den internationale Naturbevaringsunion.

Aftalens hovedmål er en bæredygtig udnyttelse af naturens ressourcer i verdens femte mest befolkede land. Samtlige bevaringsprojekter i det omfattende 5-årsprogram er baseret på Strategien for Naturbevarelse - World Conservation Strategy.

Siden 1977 har WWF/IUCN støttet 37 projekter i Indonesien - mere end i noget andet land - med et

beløb svarende til over 10 mio kr. Et tilsvarende beløb skal de næste 5 år anvendes til drift af Indonesiens 196 beskyttede områder, der udgør 4% af landets areal, samt oprettelse af yderligere 11,5 mio ha beskyttede arealer, nationalparker og reservater svarende til en dækning på 50% af landets areal.

Støtten fra WWF og IUCN på ialt 1,5 mio US dollars skal ses i forhold til Indonesiens eget naturbeskyttelsesbudget som alene i 1980 var på 5,4 mio US dollars - et faktum, der understreger den alvor, hvormed den indonesiske regering søger at løse naturbevarelsesproblemerne.

Den meget aktive lokalkomité i Ålborg havde en stand i Ålborg-Hallen til arrangementet »Ung 81«. Fra standen blev der solgt mange Panda-varer, og utallige brochurer og blade blev delt ud til de nysgerrige Ålborgensere.

Prins Henrik, præsident for Verdensnaturfonden, og kunstneren Henry Heerup har netop overrakt platten til den kinesiske chargé d'affaires i København Cui Ming Tang for at markere samarbejdet mellem den kinesiske regering og Verdensnaturfonden. Overskuddet fra salget af platten Hjælpende Hånd til Panda går netop til Panda-projektet i Kina, der er det eneste levested for den truede Panda.

POSTBESØRGET AVIS

Adresseringen er udskrevet fra Verdensnaturfondens medlemsregister på edb.

Vedvarende ADRESSEÆNDRING bedes meddelt til postvæsenet. (Flytteblanketter fås på posthusene).

En bog der vedrører os alle

132 sider
72,-

Er de rige landes forbrug af naturens ressourcer og de fattige landes voksende befolkning på vej til at gøre Jorden til en gold klode? Denne bog beskriver de dystre perspektiver som tegner sig for naturens globale fremtid - og mulighederne for at finde en balance mellem menneskets krav om udvikling, og naturens evne til fortsat at bestå. En nødvendig bog for alle, der ønsker at diskutere naturbevarelse på et sagligt grundlag.

Fås i boghandelen eller ved indsendelse af kuponen:

Send mig venligst _____ stk.
Oasen i Rummet?

Navn _____

Adr. _____

Postnr. _____
og distrikt _____

Indsendes til
Verdensnaturfonden,
H. C. Andersens Boulevard 31,
1553 København V

Udsigten til at vi får en miljøkatastrofe er langt større end udsigten til atomkrig udtalte prof. Bent Muus ved et pressemøde i anledning af udgivelsen af »Oasen i rummet?«

- Miljøet forringes i så rystende tempo at man forfærdes. Mens vi sidder og taler breder ørkenen sig med en hastighed af 1200 hektar i timen. Ved årtusindskiftet vil en trediedel af det nuværende landbrugsareal være forsvundet, samtidig med at jordens befolkning er vokset med 50%. Vi er simpelthen bange. Derfor har vi skrevet denne bog. Vi tør ikke høre til de passive.

Forfatteren Thorkild Bjørnvig kommenterede udviklingen på denne måde: Arterne uddør i et forrygende tempo - en art om dagen. Det er som en pest, men opfatter vi signalerne? Når vi ødelægger levestederne for dyr og planter ødelægger vi jo vores eget levested, menneskets habitat: Jorden. Vi bliver simpelthen nødt til at ændre denne udvikling. Og selvfølgelig kan det lade sig gøre.

Menneskets opfindsomhed har før vist, at vanskelighederne kan overvindes. Men det kræver, at vi indser nødvendigheden af at handle.

Udvikling er en forudsætning for naturbevarelse

Bogens formål er at søge at få udbredt viden om sammenhængen i miljøet og miljøødelæggelsen, der forårsager truende klimaeændringer, fjerner den artsrigdom, der kan rumme vor redning fra sygdomme eller vor fremtidige ernæring, skaber naturkatastrofer, men først og fremmest truer den levende helhed, Jorden er, og derfor truer selve livets eksistens på Jorden.

De 9 videnskabsmænd og kulturpersonligheder, der har skrevet bogen, understreger kraftigt, at det, de går ind for, ikke er en romantisk naturbevarelse på bekostning af udvikling.

- Naturbevarelse er ikke et alternativ til udvikling, siger direktøren for Danmarks Akvarium, Torben Wolff. Tværtimod er udvikling en forudsætning for naturbevarelse. Men rigtig udvikling kan kun ske på naturens præmisser. Det viser utallige fejlslagne projekter.

Bent Muus nævner som et eksempel på fejldispositioner, at DANIDA sender danske forstfolk med danske metoder til Thailand, hvor man rydder urskov og i stedet planter fyr til papirproduktion.

- Det er måske en smule uigenomtænkt, siger Muus. Projektet medfører en kraftig miljøforringelse for områdets dyr og planter.

De virkeligt store miljøødelæggelser i udviklingslandene skyldes mere overbrug i industrilandene end befolkningstilvæksten i u-landene. Det er i-landenes folk, der driver rovdrift på urskove.

Modtrækket skal komme fra os

Thorkild Bjørnvig, som har skrevet to nye miljødigte specielt til denne bog, er optimistisk: Ingen forandringer i verden er sket uden folk har tænkt længe over dem forinden. Vi forsøger med denne bog at sprede nogle tankekorn - hos skolebørn, lærere, folk på arbejdspladserne, beslutningstagerne i den private og den offentlige sektor. Kort sagt hele den danske befolkning.

I sit afslutningsdigt Vor Skadede Jord slutter Bjørnvig med linierne: »Men handler vi, håber vi. Hver aktion, hver lovændring tæller. Fra vor art er så megen ulykke kommet. Fra os kan også modtrækket komme: lægedom, omsorg for vor skadede jord.«

»Oasen i rummet?« Verdensnaturfonden 1982, 132 sider, gennemillustreret med farvebilleder og grafiske fremstillinger. 72,- kr. Købes hos Verdensnaturfonden eller i boghandelen.